

Οι αγώνες των Πατέρων κατά του Αρειανισμού (π. Ιωάννης Ρωμανίδης)

/ [Πεμπτουσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1Mp5Orl>]

Εναντίον των Αρειανών ο Άγιος Αθανάσιος ισχυρίζεται ότι το όνομα «άγγελος» ενίοτε απευθύνεται εις τον άκτιστον Λόγον και άλλοτε εις τινά κτιστόν άγγελον. Ούτος επιμένει ότι δεν ημπορεί να γίνη σύγχυσις εις το ότι ορά τις ένα κτιστόν άγγελον ή τον άκτιστον Υιόν του Θεού, ο Οποίος μερικής φορές αποκαλείται «Άγγελος» εις την Παλαιάν Διαθήκην. Επιμένει δε ότι «όταν οράται ο Υιός, τότε οράται ο Πατήρ, διότι Ούτος (Υιός) είναι το απαύγασμα (ακτινοβολία) του Πατρός, και ούτως ο Πατήρ και ο Υιός έν εισί... Είναι πολύ φανερόν ότι, όσα λέγει ο Θεός, Ούτος (Θεός) τα λέγει μέσω του Λόγου και ουχί μέσω τινός άλλου... Και ο εωρακώς τον Υιόν, γνωρίζει ότι, Τούτον εωρακώς, εώρακεν ουχί ένα άγγελον, ούτε τινά απλώς μεγαλύτερον των αγγέλων, ούτε εν συντομία κτίσμα τι, αλλά τον ίδιον τον Πατέρα. Και ο ακούων του Λόγου γνωρίζει ότι ακούει του Πατρός. Καθώς εκείνος, ο οποίος ακτινοβολεί από ακτινοβολίαν (λάμπειν), γνωρίζει ότι φωτίζεται από τον ήλιον [5] Ως κλειδί εις την Παλαιάν και Καινήν Διαθήκην, ο Άγιος Αθανάσιος, δηλώνει «ότι δεν υπάρχει τίποτε άλλο εκτός του ότι ο Πατήρ ενεργεί... δια του Υιού...» [6]

Αυτό σημαίνει ότι η Παλαιά Διαθήκη είναι Χριστοκεντρική, αφού ο Χριστός είναι ο προενσαρκωθείς Άγγελος του Κυρίου και της Μεγάλης Βουλής, ο Κύριος της Δόξης και ο Κύριος Σαββαώθ, εις τον Οποίον οι πατριάρχαι και προφήται βλέπουν και ακούουν τον Θεόν και μέσω του Οποίου λαμβάνουν την χάριν, την βοήθειαν και την συγχώρησιν.

Το ότι οι Ορθόδοξοι και οι Αρειανοί συνεφώνουν ότι ο Άγγελος - Λόγος ήτο

Εκείνος, όστις ενεφανίσθη και απεκάλυψεν τον Θεόν εις τους Προφήτας και ομοίως ήτο το ίδιον Πρόσωπον, το Οποίον έγινεν Άνθρωπος και Μεσσίας, θα έπρεπε να ληφθή πολύ σοβαρώς ως το κλειδί της κατανοήσεως των αποφάσεων της Α' και των ακολούθων Οικουμενικών Συνόδων. Είναι σπουδαίον να κατανοήση τις ότι οι Ορθόδοξοι και οι Αρειανοί δεν διεφώνουν θεωρητικώς επί ενός αφηρημένου Δευτέρου Προσώπου της Αγίας Τριάδος, του Οποίου την ταυτότητα και την φύσιν σκιαγραφούσε τις υποκειμενικώς δια στοχασμού επί βιβλικών χωρίων με την βοήθειαν της Εκκλησιαστικής φιλοσοφίας και του Αγίου Πνεύματος. Εκείνο, δια το οποίον αυτοί συνεζήτουν, ήτο η πνευματική εμπειρία των προφητών και αποστόλων, ιδιαιτέρως, εάν είναι εις κτιστός ή άκτιστος Λόγος, ο Οποίος εμφανίζεται «εν δόξη» εις αυτούς και αποκαλύπτει «εν Εαυτώ», ως Εικών του Θεού, τον Πατέρα, ως Αρχέτυπον.

Επειδή οι Ευνομιανοί εδέχοντο τας ιδίας θέσεις με τους Αρειανούς δια εμφανίσεις του υποτιθεμένου κτιστού Λόγου – Αγγέλου εις τους προφήτας, αυτή η ιδία συζήτησις μετεφέρθη εις την Β' Οικουμενικήν Σύνοδον. Ο Άγιος Βασίλειος ο Μέγας, με ολίγην ανυπομονησίαν, απευθύνεται εις τον Ευνόμιον, ως ακολούθως: «ου πάύση προσαγορεύων, ω άθεε, τον όντως όντα, την πηγήν της ζωής, τον πάσι τοις ούσι του είναι παρεκτικόν; Ός οικίαν εαυτώ και πρέπουσαν τη εαυτού αϊδιότητι εν τω προς τον ίδιον θεράποντα Μωσέα χρηματισμώ προσηγορίαν εξεύρεν, όντα εαυτόν ονομάσας; «Εγώ γαρ ειμί, φησίν, ο ών»». Και τούτοις ουδείς αντερεί μη ουχί εκ προσώπου του Κυρίου ειρήσθαι, ούκουν όστις γε μη το ιουδαϊκόν κάλυμμα, επί τη αναγνώσει Μωσέως, κατά της εαυτού καρδιάς επικείμενον έχει. [7] Γέγραπται γάρ, ότι «ώφθη τω Μωσεί άγγελος Κυρίου επί του βάτου εν πυρί φλογός». [8] Άγγελον τοίνυν προτάξασα της διηγήσεως η Γραφή, Θεού επάγει την φωνήν, «Είπε γάρ, φησί, τω Μωσει. Εγώ ειμί ο Θεός του πατρός σου Αβραάμ». [9] Και μετ' ολίγα πάλιν «Εγώ ειμί ο ών», Τις ουν ο αυτός και άγγελος και Θεός; Άρα ουχί περί ου μεμαθήκαμεν, ότι καλείται το όνομα αυτού «Μεγάλης Βουλής Άγγελος»». [10] Μετά συνοψίζων τας ιδίας παρατηρήσεις δια την συνάντησιν μεταξύ του Αγγέλου – Λόγου και του Ιακώβ, το οποίον ευρίσκει τις εις τον Άγιον Αθανάσιον τον Μέγα και εις τους προηγουμένους πατέρας, ο Άγιος Βασίλειος εκφράζει την ιδίαν εξηγητικήν αρχήν καθώς είδαμε εις τον επίσκοπον Αλεξανδρείας. «Παντί ουν δήλον, ότι ένθα και άγγελος και Θεός ο αυτός προσηγόρευται, ο Μονογενής εστι δηλούμενος, εμφανίζων εαυτόν κατά γενεάν τοις ανθρώποις, και το θέλημα του Πατρός τοις αγίοις εαυτού διαγγέλλων. Όστε και επί του Μωσέως όντα εαυτόν ονομάσας, ου άλλός τις παρά τον Θεόν Λόγον, τον εν αρχή όντα προς τον Θεόν, νοηθείη». [11]

[Συνεχίζεται]

[5] Μεγάλου Αθανασίου, Κατά Αρειανών 3,12-14. «Ει γαρ μη ἦν ενότης και ἴδιον της του Πατρός ουσίας γέννημα ο Λόγος, ως το απαύγασμα του φωτός, αλλά διειστήκει τη φύσει του Πατρός (77), ἤρκει τον πατέρα δούναι μόνον, ουδενός των γενητῶν επικοινωνούντος προς τον πεποιηκότα εν τοις διδομένοις, νυν δε η τοιαύτη (78) δόσις δείκνυσι την ενότητα του Πατρός και του Υιού. Ουκ αν γούν εύξαιτό τις λαβεῖν παρά του Θεού (79) και των αγγέλων, ἢ παρά τινος των άλλων κτισμάτων, ουδ' αν εἶποι τις, Δώη σοι ο Θεός και ο άγγελος (80), αλλά παρά Πατρός και του Υιού δια την ενότητα και την ενοειδή δόσιν. Δια γαρ του Υιού ενεργεί ο Πατήρ, ούτω γαρ και ο λαβών ασφαλή την χάριν έχει. Ει δε ο πατριάρχης Ιακωβ, ευλογών τους εγγόνους Εφραίμ και Μανασσή έλεγεν. Ο Θεός ο τρέφων με εκ νεότητός μου έως της ημέρας ταύτης, ο άγγελος ο ρυόμενός με (81) εκ πάντων των κακών, ευλογήσαι τα παιδιά ταύτα, ου των κτισθέντων και την φύσιν αγγέλων όντων ένα συνήπτε (83) τω κτίσαντι αυτούς Θεώ, ουδέ αφείς τον τρέφοντα αυτόν Θεόν παρ' αγγέλου την ευλογίαν ήτει τοις εγγόνοις, αλλ' ειρηκώς. Ο ρυόμενός με εκ πάντων των κακών, έδειξε μη των κτισθέντων τινά αγγέλων, αλλά τον Λόγον εἶναι του Θεού, όν τω Πατρί συνάπτων ηύχετο, δι' ου και ούς εάν θέλη ρύεται ο Θεός. Τούτον γαρ και μεγάλης βουλήs Άγγελον του Πατρός ειδώς καλούμενον, ουκ άλλον ή αυτόν (84) εἶναι ευλογούντα, και ρυόμενον εκ των κακών έλεγεν. Ου γαρ αυτός μεν παρά Θεού ηξίου ευλογεῖσθαι, τους δε εγγόνους ήθελε παρ' αγγέλου, αλλ' όν αυτός παρεκάλει λέγων, Ου μη σε αποστείλω, εάν μη με ευλογήσης (Θεός δε ήν ούτος, ως αυτός φησιν. Εἶδον Θεόν πρόσωπον προς πρόσωπον), τούτον ευλογήσαι και τους υιούς του Ιωσήφ (85) ηύχετο. Αγγέλου μεν ουν ἴδιον το διακονεῖν τη του Θεού προστάξει, πολλάκις δε και προπορεύεται εκβάλλειν (86) τον Αμορραῖον, και πέμπεται φυλάξει τον λαόν εν τη οδῶ, αλλά και ταύτα ουκ έστιν αυτού, του δε προστάξαντος και αποστείλαντος αυτόν Θεού, ου και το ρύεσθαι έστιν, ούς αν αυτός θελήση ρύεσθαι (87), δια τούτο ουκ άλλος ή αυτός Κύριος ο Θεός ο οφθείς εἶπεν αυτώ, και ιδου εγώ μετá σου, διαφυλάσσω σε εν τη οδῶ πάση, ου αν πορευθής και ουκ άλλος, αλλά πάλιν ο Θεός ο οφθείς επέσχε του Λάβαν την επιβουλήν, κελεύσας αυτώ μη λαλήσαι πονηρά τω Ιακώβ, και αυτός δε ουκ άλλον ή τον Θεόν παρεκάλει λέγων, Εξελού με (88) εκ χειρός του αδελφού μου Ησαύ, ότι φοβούμαι αυτόν, και γαρ και ταις γυναιξίν ομιλών έλεγεν, ότι (89) ουκ έδωκεν ο Θεός τω Λάβαν κακοποιήσαί με.

Δια τούτο και ο Δαβίδ ουκ άλλον ή αυτόν τον Θεόν παρεκάλει περί του ρυσθήναι. Προς σέ, Κύριε, εν τω θλίβεσθαί με, εκέκραξα, και επηκουσάς μου, Κύριε, ρύσαι την ψυχήν μου από χειλέων αδίκων, και από γλώσσης δολίας, τούτω και την χάριν ανατιθείς ελάλησε (90) και τους λόγους της ωδής εν τω επτακαιδεκάτω ψαλμῶ εν ή ημέρα ερρύσατο αυτόν ο Κύριος εκ χειρός πάντων των εχθρών αυτών, και εκ χειρός Σαούλ, και εἶπεν, Αγαπήσω σε, Κύριε, η ισχύς μου, Κύριος στερέωμά μου και

καταφυγή μου, και (91) ρύστης μου. Ο δε Παύλος, πολλούς διωγμούς υπομείνας, ουκ άλλω ή τω Θεώ ηυχαιρίσται λέγων, Εκ πάντων (92) με ερρύσατο ο Κύριος, και ρύσεται, εις όν ηλπίκαμεν, και ουκ άλλος δε ή ο Θεός ηυλόγησε τον Αβραάμ και τον Ισαάκ, και ο Ισαάκ δε επευχόμενος τω Ιακώβ (93) έλεγεν. Ο Θεός μου ευλογήσαι σε, και αυξησαι σε και πληθυνεί σε, και έση εις συναγωγάς εθνών, και δώη σοι την ευλογίαν Αβραάμ του πατρός μου. Ει δε ουκ άλλου τινός εστι το ευλογείν και το ρύεσθαι (94), ή του Θεού, και ουκ άλλος τις ήν ο ρυόμενος τον Ιακώβ ή αυτός ο Κύριος, τον δε ρυόμενον αυτόν ο πατριάρχης επεκαλείτο επί τους εγγόνους (95), δήλόν εστιν, ως ουκ άλλον εν τη ευχή συνήπτε τω Θεώ ή τον τούτου Λόγον, όν δια τούτο και άγγελον εκάλεσεν, ότι μόνος αυτός εστιν ο αποκαλύπτων τον Πατέρα, Όπερ και ο Απόστολος εποίει λέγων, Χάρις υμίν και ειρήνη από Θεού Πατρός ημών και Κυρίου Ιησού Χριστού, ούτω γαρ και ασφαλής (96) ήν η ευλογία δια το αδιαίρετον του Υιού προς τον Πατέρα, και ότι μία και η αυτή εστιν η διδομένη χάρις. Κάν γαρ ο Πατήρ δώη, δια του Υιού και εν τω Υιώ παρέχων. Ευχαριστώ γαρ φησί ο Απόστολος γράφων Κορινθίοις, τω Θεώ μου πάντοτε περί υμών επί τη χάριτι του Θεού (98) τη δοθείση υμίν εν Χριστώ Ιησού. Τούτο δε και επί φωτός και απαυγάσματος αν τις ίδοι, και γαρ όπερ φωτίζει το φώς, τούτο το απαύγασμα καταυγάζει, όπερ δε και φωτός εστίν ο φωτισμός. Ούτω και βλεπομένου του Υιού, βλέπεται ο Πατήρ ως απαύγασμα, ούτως ο πατήρ και ο Υιός έν εισι.

Τούτο δε επί των γενητών και κτισμάτων (99) ουκ αν τις είποι. Ούτε γάρ, εργαζομένου του Πατρός, εργάζεται τις αυτά των αγγέλων, ή άλλος τις των κτισμάτων, ουδέν γαρ τούτων ποιητικόν αίτιόν εστιν, αλλά των γινομένων εισίν, άλλως τε και κεχωρισμένοι, και διεστηκότες (1) του μόνου, και άλλο την φύσιν όντες, και έργα τυγχάνοντες, ούτε άπερ εργάζετο ο Θεός, δύναται εργάζεσθαι, ούτε, καθά προείπον, χαριζομένου του Θεού, συγχαρίζεσθαι, ούτε βλεπομένου αγγέλου, είποι αν τις εωρακέναι τον Πατέρα. Άγγελοι μεν γάρ, ως γέγραπται, λειτουργικά πνεύματά εισιν εις διακονίαν αποστελλόμενοι (2), και τας παρ' αυτού δια του λόγου δωρεάς διδομένας απαγγέλλοντές εισι τοις λαμβάνουσι. και αυτός δε ο άγγελος, ορώμενος, ομολογεί απεστάλθαι παρά του Δεσπότου, ως επί Ζαχαρίου ο Γαβριήλ, και επί της Θεοτόκου Μαρίας ο αυτός (3) ωμολόγησε. και ο βλέπων δε αγγέλων οπτασίαν οίδεν, ότι τον άγγελον είδε, και ου τον Θεόν».

[6] Αυτόθι, 3, 12.

[7] Β' Κορ. 3, 15.

[8] Έξ. 3, 2.

[9] Έξ. 3, 6.

[10] Ησ. 9, 6.

[11] Ιω. 1, 2. Μ. Βασιλείου, Ανατρεπτικός του Απολογητικού του δυσσεβούς
Ευνομίου Β', 18.